

Posamezne številke: Navadne Din —'75, ob nedeljah Din 1.—.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ulica št. 4, I. nadst. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, petično nadst. Telefon št. 24. — 3265 postpoštv. pošta št. 11.781.

Na naročila brez omenja se ne odziva. — Reklamni se ne vrnejo.

TABOR

Posamezne številke: Navadne Din —'75, ob nedeljah Din 1.—.

„TABOR“ izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 16. uri z rednim naslednjim dne ter stane mesečno po pošti D 10.—, za inozemstvo D 16.—, dostavljen na dom D 11.—, na izkomo D 10.— inzerati po dogovoru.

Narode se pri upravi „TABORA“ MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Leto VIII.

Maribor, petek 15. aprila 1927.

Številka: 85.

Brezuspešna posredovanja Ace Stanojevića Skupščina bo odgođena

Beograd, 14. aprila.

Med nasprotujočima skupinama v radikalskem klubu ni prišlo do pomirjenja. Niti včeraj niti danes ni Aca Stanojeviću uspelo spraviti nasprotnike, ki še vedno vstrajajo na svojih stališčih. Danes popoldan se bosta sestala ministrski pred-

sednik in Aca Stanojević. Pričakuje se, da bo prišlo do važnih odločitev. Največje težkoče povzroča še vedno oseba notranjega ministra. Kakor doznava vaš dopisnik so Pašičević pristali na odgođitev skupščine do 20. t. m.

Dr. Marković o madžarsko-italijanski pogodbi.

Beograd, 14. aprila.

Iz Londona poročajo, da so »Times« danes objavile zelo zanimivo izjavo poslanca dr. Laze Markovića glede sklenitve italijansko-madžarske prijateljske pogodbe. Dr. Marković ugotavlja, da je pogodba sklenjena v duhu Društva narodov. Po njegovem mnenju so madžarska stremjenja po Jadranu v polni meri upravičena, vendar bo morala Mad-

žarska skleniti analogno pogodbo tudi z Jugoslavijo. Ako bi se bila sklenila prijateljska pogodba med Jugoslavijo in Madžarsko, pred madžarsko-italijanskim paktom, bi bil položaj v srednji Evropi mnogo mirnejši. Dasiiravno se to ni zgodilo, je vendar treba verjeti madžarskim državnikom, da zasledujejo politiko miru.

Ali Italija ali Mala antanta

Romunija na razpotju.

Budimpešta, 13. aprila.

Včeraj popoldne je imela rumunska skupščina sejo, na kateri je odgovoril zunanji minister Mitilneiu na interpelacijo opozicijskega poslanca Davila o italijansko-madžarski prijateljski pogodbi. Zunanji minister je v imenu vlade prečital deklaracijo, v kateri protestira zunanji minister, da je bila dobra volja prijateljskega naroda in njegovih voditeljev osumljena. Minister je sponiral na navdušenost skupščine in vse Rumunije o priliki ratifikacije besarabskega pakta s strani Italije. Zunanje politične dogodke je treba hladnokrvno motriti. Rumunija je od konca svetovne vojne brez spremembe vodila vedno enako mirovno politiko, ki zasleduje status quo določen v mirovnih pogodbah.

Rumunija je zvesta svojim zavezniškom in zastopa v Društvu narodov razen lastnih interesov tudi še interese držav Male antante. Rumunija ne bo dovolila, da bi se kdorkoli dotaknil interesov teh treh držav. Vsako mednarodno dejstvo, ki ojača mirovno podlago, bo rumunska vlada odobravalala. Rumunija podpira vse one zveznike, ki skušajo doseči splošen sporazum v srednji in jugovzhodni Evropi. Tak sporazum pa se mora skleniti v duhu Locarna.

Na izjave zunanjega ministra je odgovarjal poslanec Davila, ki je omenil, da se Rumunija ne protivi italo-madžarskemu paktu, toda baš ta pogodba bo delala Rumuniji še preglavice. Govornik je navedel izjave madžarskih politikov, iz katerih se jasno vidi, da hoče Madžarska doseči revizijo mirovnih pogodb. Iste težnje pa goji tudi Italija. Davila je h koncu izjavil, da je za Locarno v srednji in jugovzhodni Evropi, toda pot ne sme peljati preko Rima, marveč preko Pariza.

Mariborske vesti

Maribor, 14. aprila.

Chopinov večer. Koncert Sliwinski

Koncertni večer katerega je priredila v torek Glasbena Matica v veliki Götzovi dvorani, je bil svojevrsten: bil je posvečen samo enemu komponistu — Chopinu.

Chopin zavzema v glasbeni zgodovini mesto, ki se takorekoč ne obnavlja: je izrazil klavirski komponist, katerega dela so v dobi po njegovi smrti, v drugi polovi ciperlečenega stoletja, začela nastajati čedalje bolj popularna, tako, da danes smelo trdimo, da ga ni na vsem svetu izobraženega klavirista, ki bi jih ne poznal. Chopin si je osvojil takorekoč vse generacije in pomagal je vzgojevati ves pianistiški rod. Vsak virtuoz, ki prireja pianistiške večere, ki niso namenjeni kakemu določenemu skladatelju, sprejme na svoj vspeled prav gotovo tudi skladbe Chopinove, brez katerih si takih nastopov uprav misliti ne moremo.

Da je postala Chopinova glasba tako popularna, leži pač v tem, da je globoko občutna in originalna in da mora kot taka z vsó silo učinkovati na slehernega poslušalca. V njih pač ni ene melodije, ki bi ne imela vseh znakov plemenitosti in veličine, kakor tudi nobenih harmonijskih zvez in ritmiških posebnosti, ki bi ne bile trajno zanimive. Osredotočil je k temu Ch. vse svoje kompozitorsko delovanje edinele na intimno glasbo, ki je tako močno odgovarjala njegovi senzitivni, pa tudi strastni naravi. In tukaj

mu je bil spet klavir oni instrument, katerega je najboljše ljubil in ki mu je bil prvo muzikalno izraževalno sredstvo. Pisal je takorekoč iz instrumenta za instrument, in zapustil nam je skladbe nedosegljivih umetniških vrednot in najraznovrstnejših oblik. In take ustvarjati na polju intimne glasbe, je dokaj težje, kajti skladatelj ne deluje tukaj z velikim izvajajočim aparatom, ki že kot tak ložie učinkuje, temveč, on apelira predvsem na resno poglabljen poslušalec in more uplivati le s svojo globoko poetično in zanimivo vsebino. In poet na klavirju je bil Ch. Kot tak je postal zmagošlaven in zavzema danes neprekosljivo mesto v klavirski literaturi, dasiravno je doba za njimi ustajala mnogo trajnega in lepega. Njegove mazurke, valčki, balade, poloneze in dr. so istotako svojevrstne, kakor pa Fuga Bachove in sonate Beethovenove. Kot pesnik v tonih, kateremu je vodilna predvsem muzikalna ideja in muzikalne vsebine, se ni oziral na običajne klavirske teme, temveč je ustvarjal forme takorekoč sproti: oblikovna mu je bila muzikalna misel. In v tem oziru je rad gojil manjše forme, katere je pa razvijal do svojevrstne popolnosti. Njegovi glasbeni mazurke, valčki, ki spadajo k najlepšim ustvaritvam njegove muze, so nekaki poetični spomin, telesno hirajočega umetnika, na lepo doživljane družabne večere. In na takih epizodah je bilo njegovo življenje bogato.

Kot sin visokomozabnega Francoza, ki je našel na Poljskem svojo drugo

domovino in se je poročil s Poljakinja, je bil deležen naškrbnejše muzikalne vzgoje ter je kot deček kazal veliko zanimanje za poljsko narodno glasbo. To najde svoj odsev tudi v kompozicijah. Iz teh veje neka slovanska elegičnost, mehkoča in milina, združena s francosko gibčnostjo, duhovitostjo in eleganco. Tudi to je pomljivo, kajti, preživel je Ch. kot goreč poljski patriot, polovico svojega življenja v emigraciji na Francoskem.

Chopinove skladbe, ki so v svojih značilnostih takorekoč nek svet za se, katerih slog tvarya posebno duševno enoto in katerih veličina je izžerpana uprav v osebnosti komponista — njija, morejo najti svojo najidealnejšo interpretacijo spet po izraziti umetniški osebnosti, kot kakršno nam jo je predstavil topot poljski mojster-pianist Josisip Sliwinski. Podal nam je takorekoč Chopin in priredil nam je večer najčistejšega umetniškega uživanja. Iz njegove igre je zvenelo najgloblje pojmovanje, govorilo je srce, in ta govor je našel tudi adekveten odmev. Vse je bilo oduševljeno. Dolgotrajno odobravanje je sledilo; vse tako pristrčno in pristno, kakor je bila podana umetnost velika in pristna. Imeli smo pred seboj skromnega, a velikega umetnika, katerega pozna in čišla vsa muzikalna Evropa in kateri je nudil tudi nam par srečnih uric. Škoda, velika škoda, da ni bilo deležno te sreče in tega redkega muzikalnega užitka večje število posetnikov. H. D.

Pisanko za „Naš kulturni dan“!

Prosvetno delo med našim narodom postaja od dneva do dneva živahnejše. Društva ustanavljajo javne ljudske knjižnice, prireajo igre, igrajo tamburice, pojo pesni, se izobražujejo na predavanjih. Zveza kulturnih društev pa jim pri tem delu pomaga. Tako ustanovila ZKD te dni že 10. knjižnico, postavlja že peti zložljivi oder po lastnem vzorcu in nabavlja že za osmo društvo tamburice. Naše ljudstvo torej stremi po napredku, si želi izobrazbe, hoče svobodnejši razmah tako na gospodarskem kakor na kulturnem polju. Dela se! Ali kakor je delo vsak dan živahnejše tako so tudi potrebe in zahteve čimdalje večje. Smotreno, intenzivno delo potrebuje mnogo sredstev in veliko opore. ZKD se trudi in zbira sredstva, da bi vsem prošnja včlanjenih društev ugodila; društva pošiljajo odmerne prispevke v Zvezino blagajno, ali vsi prispevki in nabrane vsote ne zadostujejo več, da se bi lepo začeto prosvetno delo moglo uspešno razvijati. ZKD se celo boji, da bi to delo ne zaostalo radi pomanjkanja sredstev. — Bila bi to velika škoda za napredek, prosveto in svobodo našega naroda.

V tem važnem trenutku, ki mora s skrbjo navdati vsakega zavednega mariborjaka, se obrača Zveza na vse, ki znajo ceniti nesebično, požrtvovalno delo, ki se nikdar niso bali ne moralnih in ne materijelnih žrtv za svoj narod, da po svojih možnostih v teh dneh, ko se vse veseli vstajanja, darujejo Zvezi kulturnih društev v Mariboru bodisi tudi najskromnejšo pisanko.

Da se omogoči darovanje pisank, priredi Zveza kult. društev v Mariboru. Celju in mnogih drugih krajih na velikonočni ponedeljek dopoldne nabiralni dan za pomnožitev prosvetnih sredstev. Prosimo Vas vse, ne izogibajte se nabiralcev. Segajte pridno po znakih in darujte pisanko 1 Din za prosvetno delo med narodom.

Z najmanjšim zneskom boste pomagali razvoju prosvetnega dela do najlepših uspehov v prid našemu narodu. Vsak najmanjši znesek, ki ga boste darovali, se bo kakor zlat kamenček blestel na skupnem domu za napredek, prosveto in svobodo našega naroda.

Naj bi bilo letošnje Vstajenje vesel praznik za narodno prosvetno delo.

Zveza kult. društev v Mariboru.

Nevarna tatinska družba pod ključem

Od novega leta ni minil teden, da ne bi bila izvršena v Mariboru kaka vplomna tatvina. Vlomilec, ki so dokaj spretno izvrševali svojo obrt, so se specializirali na gostilne. V resnici ni je bilo gostilne, bodisi sredi mesca bodisi na periferiji, ki bi bila varna pred drznimi zločinci.

Policija je s paznim očesom nadzirala gibanje sumljivih elementov in že pred mesecem osumila Maksa Weiland, ki pa se je, ker je nedostajalo točnih in zanesljivih dokazov, spretno izvil pravic iz rok. Prirejenih je bilo več racij, ki so tudi končale brezuspešno.

V noči od 10. na 11. t. m. je bil ponovno izvršen vlom v gostilni Dimnik v Strmi ulici. Storičci so pokradli samo sardine, nekaj klobas in salame. Policija je takoj na licu mesta izvršila točno preiskavo, povodom katere se je ugotovilo krvave odtise prstov v gostilni in tudi na platu. Slučaj pa je nanesel, da je prišel mimo mladenič z obvezno desno roko. Kriminalni uradnik ga je ustavil in spoznal v njem že osumljenega Maksa Weilanda. Začudenje pa je bilo v resnici veliko, ko se je pri preiskavi našlo v njegovih žepih ostanke pokradenih klobas in salame. Weiland je tatvino takoj priznal, zanikal pa vse tatvine, ki so bile izvršene popreje. Preiskava je bila tudi izvršena v njegovem stanovanju, kjer se je našlo tudi prazne posode pri Dimniku ukradenih sardin. — Razen njega pa je bil aretiran Franc Pešl in še dva mladeniča, ki sta bila vložena večkrat v njuni družbi.

Potom daktiloskopičnih odtisov se je ugotovilo, da je Pešl vlomil pri Misletu. Pri njem pa so bili najdeni čevlji, katerih odtisi soglašajo z odtisi čevljev, ki so bili opaženi po vladu v čokoladno tvornico Mirim, kakor tudi po vladu v pisarno g. Spragerja, v Kopitarjevi ulici. Lastnik Grajske kleti g. Majdič je spoznal v aretirancu vlomileca, ki je v noči od 18. a 19. marca pobegnul zasledovanju skozi razbito okno na Grajski trg. Pri njima se je našlo tudi ročno torbico, ki izvira iz tatvine v gostilni Pantigam.

Vsi znaki kažejo, da sta izvršila tudi vlonine tatvine v ostale gostilne: Birtič, Koštomaj, Verzelj, Ivč, Sluga, Bobanovič, Lepuša i, t. d.

Maks Weiland, ki je nemški državljani in Franc Pešl deloma priznavata, deloma pa zanikata storjena dejanja, vendar ni nikakega dvoma, da sta sama izvršila vrome, za katere sta osumljena. Vsekakor pa bo še marsikaj dognala nadaljna preiskava.

m Koncert Willi Schneiderhan — Willy Klasen. 22. ali 23. aprila se bo vršil v Mariboru zanimiv koncert, o katerem se je tisk kjerkoli je bil koncert izvajal, jako pohvalno izražal. Nastopal bo 11-letni Willi Schneiderhan, »Grazer Volksblatt« je 12. dec. 1926 napisal Nekaterim med izvoljenimi je bil voz triumfatorjev zaprežen že v zgodnji mladosti. K tem izjemam je prištevati tudi malega Wolfija. V nadaljnjih vesticah ga kritik primerja spretnemu tolovadcu, kateremu je veletol na violini lahkota. Program bo vseboval Beethoven in Paganinija, kakor tudi druge skladbe. Čudežno dete spremlja Willi Klasen, kateremu kritike priznavajo izredno čustvenost, izborno tehnično znanje in neuvaden dar prednašanja.

m Naš kulturni dan. Zveza kulturnih društev bo na Velikonočni ponedeljek priredila v Mariboru. Celju in v drugih krajih mariborske oblasti nabiralni dan, katerega čisti dobiček je namenjen za pomnožitev prosvetnih sredstev; obmejnih knjižnic, tamburaških zborov in potreščin za odrske prireditve.

m Sattnerjev cerkveni zbor. Dne 24. aprila ob 6. uri zvečer gostuje v Mariboru Sattnerjev cerkveni zbor, ki je priznan kot najboljši zbor Jugoslavije

ker se peča izključno s cerkvenimi skladbami. Ob tej priliki bo izvajal v tuk. cerkvi Matere Milosti (franciškanska cerkev) Beethovenovo C-dur mašo s spremljevanjem orkestra. — Predprodaja vstopnic pri g. Höferju in v Cirilovi prodajalni poleg franč. cerkve. O zboru in delu samem bomo še poročali.

m Zastrupljenje. Danes dopoldne so pripeljali onesvečenega v splošno bolnico Zelenko, kjer se je zdravil radi zastrupljenja. Zdravniki so ponovno konstatirali znake močnega zastrupljenja, vendar pa si nihče ne more razlagati, kako e je Zelenko zopet zastrupil.

m Banke o praznikih. Pododsek družstva denarnih zavodov za Slovenijo javlja, da imajo vsi mariborski denarni zavodi v soboto urade zaprte.

m Razstava tombole »Dom ubogih«. Odboru »Dom ubogih« pod predsedstvom g. inž. Accetta se je posrečilo dobiti primeren prostor za razstavo dobitkov za tombolo in sicer v bivšem prodajnem prostoru tvrde Bühl v palači Zadružne Gospodarske Banke. Razstavljeni predmeti so občinstvu brezplačno na vpogled od petka dne 15. tm. naprej. Istotam so na razpolago tudi srečke.

m Seimsko poročilo. Na semenih dne 12. t. m. se je priglasilo 22 konjev, 6 bikov, 118 volov, 336 krav in 18 telet. Skupaj 500 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže Din 8—8.25, poldebili voli 7.50—8, biki za klanje 6.25—6.75, klavne krave debele 6.25—7, plemenske krave 4—5.25, krave za klobasarje 1.50—3.50, molzne krave 4—6, breje krave 4—6, mlada živina 6.25—9.50. Prodalo se je 250 komadov. Od teh se je izvozilo v Italijo 16, v Avstrijo 14 komadov. Mesne cene: volovo meso Din 8—18, telečje meso 10—20, svinjsko meso sveže 15—27.50.

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Četrtek, 14. aprila. Zaprto.
Petek, 15. aprila. Zaprto.
Sobota, 16. aprila. Zaprto.
Nedelja, 17. aprila ob 15. uri »Pasijon«.
Kuponi. — Ob 20. uri »Logarjeva Krista. Premijera. Izven.
Ponedeljek, 18. aprila ob 15. uri »Pasijon«
Kuponi. Zadnjič. — Ob 20. uri »Logarjeva Krista«.

»Logarjeva Krista« na mariborskem odru. Na Velikonočno nedeljo se vrši premijera velespešne nekoč jako popularne operete »Logarjeva Krista«. Šegavo, ljubko dejanje polno humoria, zelo prikupljiva godba, efektna plesna točka, vse to bo gotovo pripomoglo, da bo imela ta opereta še večji uspeh kot v kinu, kjer je bil arazprodana čez 10 dni. Naslovno vlogo igra gđ. Lubejeva, ki je kakor ustvarična za to vlogo in bo z njo gotovo dosegla svoj največji uspeh. Nastopi ves ostali operetni ansambl, režijo pa vodi g. Bachmann k. g.

Velikonočni prazniki v Mariborskem gledališču. Oba velikonočna praznika se vršita po dve predstavi in je oba dni isti repertoar: popoldne ob 3. uri »Pasijon«, zvečer pa krasna opereta »Logarjeva Krista«.

Sport

Mariborski derby

ISSK. Maribor — SD. Rapid

Komaj je napočila pomladanska nogometna sezona, že ima Maribor svojo največjo sportno senzacijo, prvenstveno tekmo med prvakom mariborskega okrožja ISSK Mariborom in njegovim najhujšim rivalom za prvenstvo SD Rapidom. Vsa sportna publika je v pričakovanju nedelje že ves teden nervozna in povsod se govori samo o nedeljski prvenstveni tekmi. Kdo bo zmagal? Ali si bo »Maribor« odbral prvenstvo? Ali bo »Rapid« zmagal? Na ta vprašanja je bogme nemogoče odgovoriti. Po letošnjih tekmah sodč niti enemu, niti drugemu ni mogoče pripisati zmage. »Rapid« je premagal prvaka Slovenije SK Ilirijo. To je bila vsekakor velika zmaga. Toda na to tekmo se ne smemo ozirati, ako upoštevamo igro »Ilirije«. Samo radi tega dejstva ne moremo »Rapidu« prisoditi zmago. Nekoliko bolj jasno govori »Rapidova« visoka zmaga nad SK Ptujem. Dasiravno je tudi »Maribor« z visokim scorem premagal »Ptuj«, je »Rapid« vendar pokazal mnogo več požrtvovalnosti, samoljubja in samozave-

sti, kakor pa moštvo ISSK Maribora. In baš to dejstvo bo odločevalo v nedeljo. Reči moramo, da »Mariborova« enajstotnica tehnično in taktično nadkriljuje »Rapidovo«, toda zaostaja za njo po urnosti in neprecenljivi požrtvovalnosti, ki je »Rapidu« doprinesla že marsikatero lepo zmago.

Postave moštev še niso znane, vendar pa se širijo najrazličnejše vesti, tako n. pr., da bosta za »Maribor« nastopila Wening in Wagner. Vest o prvem izključujemo. Ako pa je postava Wagnerja koristna, o tem bi se dalo debatirati. V ostalem pa »Maribor« kakor »Rapid« ne bosta menda mnogo spreminjala postave moštev.

Kočljivo vprašanje je tudi, kdo bo sodil. Kakor doznavamo, se je mariborska sodniška sekcija obrnila na ljubljansko, ki naj delegira svojega sodnika. Res je, to moramo na žalost priznati, v Mariboru nimamo sposobnega sodnika za tako težko tekmo. Ljubljana bo delegirala ali g. Planinška ali pa g. Vodnika. O sposobnostih imenovanih sodnikov ne dvomimo in je končno vseeno, ali bo sodil g. Planinšek ali pa g. Vodišek.

Lawn tennis odsek ISSK Maribora, opozarja članstvo, da se oficijelno odpre sezona v nedeljo dne 17. t. m. Poravnati je treba članarino.

B. A. C. — Kombinirani team Sand — Žak 7:9, 5:0. V torek se je vršila mednarodna tekma med dunajskim B. A. C. in kombiniranim moštvom Sand=Žak. Dunajčani so vso igro prevladovali. — Domače moštvo je bilo jako slabo sestavljeno.

Gospodarstvo

VII. Ljubljanski velesejem

od 2. do 11. julija 1927.

Za vsakega industrijca, obrtnika ali trgovca, ki zna varovati svoj poslovni interes, je podanih dovolj vzrokov, da se odloči za udeležbo. Velesejem je edini forum, kjer se zamore praktično reprezentirati naše industrije, trgovine in obrti s svojimi izdelki in pri kateri priliki se z uspehom tolmači merodajnim vladnim krogom težnje naše industrije, obrti in trgovine. Velesejem je privabil nešteto kupcev v Ljubljano, pridobil našim podjetjem poslovnih zvez in seznanil inozemstvo z malim narodom Slovencev tudi v gospodarskem oziru. Solidarnost in skupnost je predpogoj vsakega uspeha. Velesejem je narodna institucija, ki se pa mora boriti z velikimi materialnimi in moralnimi žrtvami za razvoj naše privrede. Podpirajte ga, pokazite, da znate ceniti njegove zasluge in se nemudoma prijavite na udeležbo.

Izlet na Poljsko!

Že nekaj let se trudijo merodajni činitelji v Poljski in Jugoslaviji za medsebojno zbliznanje na gospodarskem polju. Letos pa menda pride do delne realizacije teh idej. Začetkom meseca maja potuje večja skupina Poljakov Jugoslavijo. Poljski gospodarski krogi pa si žele tudi obisk Jugoslovancev. Zato se v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani organizirajo skupna potovanja. Da pa bo pot čim cenejša se izlet zveže z obiskom velesoja v Poznanju, ki se vrši od 1. do 8. maja.

Ohod iz Ljubljane je določen na 30. aprila preko Wiena — Bratislave — Bogomín — Breslau — Poznanj. Ker je Jugoslavija dovolila 50%, Avstrija 25%, Č. S. R. 33% in Poljska 66% ponust na železnih, velja celokupna vožnja v Poznanj in nazaj v II. razredu ca Din 1.680 in v III. razredu ca Din 1.040. Po dobljenih informacijah stane hotelska soba v prvovrstnem hotelu 9 zlotov ali 1 dolar, kosilo ali večerja v dobri restavraciji 6 zlotov. Stanovanje v hotelu II. razreda 6 zlotov, prehrana v meščanskih restavracijah 8 zlotov dnevno. — Avstrijski vizum velja Din 15, čehoslovski 15, nemški 15 in poljski je brezplačen. Šestdnevni izlet na Poljsko velja približno Din 2.500 z vožnjo II. razreda ali Din 1.700 v tretjem razredu, seveda brez posebnih izdatkov.

Upamo, da bo ugodno priliko izrabilo čim večje število zastopnikov vseh stanov. Poblizje informacije daje in sprejema prijave do 25. t. m. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo in urad Ljubljanskega velesoja v Ljubljani.

g Izvoz suhih jedinih gob v Južno Ameriko. Neka tvrdka v Južni Ameriki želi uvažati iz naših krajev suhe jedilne gobe. Natančen naslov tvrdke kakor tudi prepis njenega predmetnega dopisa je interesantom na razpolago v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

g Polovična voznina za posetnike in razstavjalce letošnjega Ljubljanskega velesoja, ki se bo vršil od 2. do 11. julija, je dovoljena. Ugodnost velja za vse vlake, izvzet je samo Simplon Orient Express. Posetnikom ne treba dajati, kakor doslej, zigosati velesojmskih legitimacij na domači postaji. To je velika olajšava, za katero se je doslej uprava velesoja zaman borila. Posetnik sedaj lahko kupi legitimacijo šele v Ljubljani in se lahko brez žiga domače postaje vozi v svoj kraj. Samo mora biti legitimacija potrjena od velesoja, da je dotični velesejem v resnici obiskal. Vožni listek, ki ga kupi posetnik pri odhodu v Ljubljano mu v zvezi s tako potrjeno velesojmsko legitimacijo daje pravico do brezplačnega povratka. Za prevoz razstavnega blaga se plača v Ljubljano cela pristojbina in se blago odpremi potem brezplačno nazaj na sedež razstavjalca. Iste ugodnosti so dovoljene za vse parobrode rečne plovbe, Beograd.

g Poljski obiščejo Jugoslavijo. Poljsko ministrstvo trgovine sporoča, da pride začetkom meseca maja v Jugoslavijo večja skupina Poljakov. Interesirajo se za plasiranje produktov poljske industrije na jugoslovanske in orientalske trge in žele dosežiti tudi jugoslovanski eksport na Poljsko. Ta obisk Poljakov že vnaprej toplo pozdravljamo in smo prepričani, da bo rodil obilo koristnih plodov za obe strani, posebno še, ker odhaja tudi jugoslovanska grupa koncem tega meseca v istih ciljih na Poljsko. Obisk Poljakov je napovedan tudi za Ljubljano, Bled in druga letovišča.

Iz življenja in sveta

Nove iznajdbe v švedski železo-jekleni industriji

Inženirji švedske železne industrijske tvornice Forsbacka so na podlagi nove topline metode dosegli presenetljive uspehe. Ta takozvana Flodin-Gustafssonova metoda obstoja v tem, da se pridobiva mehko železo neposredno iz surovini. Metoda se uporablja za pridobivanje brezjastega železa, ki se je v gospodarstvu izborna obneslo.

Nova švedska iznajdba se omejuje na en sam proces. Železove surovine se električnim potom razdele in dajo železo ali jeklo enako dobre kvalitete, kakor po Lancashire, Bessemer ali Martinovi metodi. Železo je takoj gotovo za obdelavo. Po stari metodi se je moralo posebej obdelovati surovo železo. Nova metoda pa je popolnejša in jo bodo še izpopolnili.

V gori imenovani tvornici se je na polju železne industrije napravilo še en korak naprej.

Doslej se je brezjasto železo radi zelo velikih stroškov pri pridobivanju uporabljalo samo v specijelne svrhe, kakor n. pr. za jedilno orodje, nože, vilice itd., po novi metodi pa brezjasto železo ne bo stalo več kakor navadno železo.

Z Flodin-Gustafssonovo metodo se pridobiva na cenen in lahek način zelo mehko železo. Princip pridobivanja železa z mešanjem mehkega železa z železovim kromom ni nov, toda prejšnja metoda je bila zelo počasna in draga. — Na podlagi nove metode pa se pridobiva brezjasto železo neposredno iz mešane železne surovine ali železo-kromove surovine in so s tem stroški zelo zmanjšani.

Švedska metoda zavisi od uporabe možnosti bogatih vodnih sil. Ker pa je Švedska jako bogata na električni energiji, je pričakovati, da se bo nova metoda hitro začela uporabljati v večjem obsegu.

Skrivnost potopljenih podmornic

Nič ni bilo med svetovno vojno bolj presenetljivo, kakor točnost, s katero je britski mornariški poročevalski urad v Whitehallu vselej doznal za gibanje nemških vojnih ladij, za njihove signale in za natančna nahajališča novo položenih min. Čestokrat se je pripetilo, da je bil danes na novo miriran odsek že naslednjega dne uničen. Bilo je nerazumljivo, kako je britska admiraliteta mogla doznati za tako sigurne tajnosti. Vse se je pripisovalo britskemu vohunstvu, kateremu ni bilo ničesar nemogoče.

V resnici pa je pripisati zasluge točne informiranosti le enemu možu, potapljaču B. C. Millerju.

Britska admiraliteta je tajnost prikrivala jako strogo in pazno. Pred tedni pa je bilo Millerju dovoljeno, da je objavil svoje doživljaje. Doživljaje, ki jih je potapljač zbral v zanimivo zbirko, nalikujejo na odlomek iz senzacionalnega romana.

Po potopitvi Lussitanije je angleška admiraliteta poslala Millerja k potopljeni nemški podmornici, ki so jo torpedirali angleški rušilci. Miller je imel nalogo, da ugotovi število oficirjev in moštva ter da pregleda aparate in druge priprave podmornice Skozi vdrtino, ki jo je povzročil usodni projektel je potapljač zlezal v notranjost U-čolna in ga s pomočjo močne svetiljke pregledoval. V oficirskih kabinah pa je ugotovil železno skrinjo, ki je bila nezaklenjena. V njej so se nahajale razne knjige in papirji, ki so splavali iz skrinje, ko jo je Miller odprl. Uspešno mu je, da je pravčasno prijel nekatere izmed knjig in jih prinesel na svetlo. Med knjigami sta se nahajala v veliko zadovoljstvo Angležev dva zapisknika z točnimi podatki o raznih tajnostih nemške mornarice, tretja knjiga pa je vsebovala točne znake za vršenje tajne poročevalske službe med nemškimi pomorskimi edinicami. Papirji, ki jih je Miller prinesel s sabo so vsebovali točen popis tri dni pred potopitvijo podmornice položenega polja min. Dragoceni papirji so bili takoj v avtu prepeljani v London, kjer se je ugotovilo točnost podatkov.

Odkritje Millerja je imelo za posledico takojšnjo ustanovitev posebnega lettečega oddelka potapljačev, ki so imeli vse potrebne pripomočke in bili vedno pripravljeni, da raziščejo mesta, kjer je uspelo potopiti kako nemško podmornico.

Od takrat je Miller redno obiskoval potopljene ostanke nemških podmornic z nalogom, da izprazni znano skrinjo, ki se je vedno nahajala na istem mestu. Nič manj kot 60 potopljenih U-čolnov je Miller preiskal. Menda ni neoprijetnejšega poklica, kakor je bil poklic mladega angleškega potapljača, ki se je snuščal v hladni mokri grob temnih morskih globin in čestokrat obiskoval kabine v katerih so ležala še topla trupla članov posadke.

Miller opisuje v svojih zapiskih strahote potopljenih ladij, tajinstveno temoto morskih globin, fantastična krčela rib, ki jih je privabila svetloba električne svetiljke. Še bolj odvratno pa je bil prihod v notranjost potopljenega U-čolna. Miller opisuje nek primer takole:

»Stroje je granata uničila, čoln pa se je potopil skoraj nepokvarjen. Voda v notranjost ni udrla, vendar čoln ni bil več sposoben, da se dvigne. Zaloga svežega zraka se je polagoma izčrpala. — Petdesetih mož s častniki vred se je potlastila v temni pasti, velika panika. — Mnogi so se pomorili med sabo, mnogi pa so storili samomor.

Prizor je bil strahoten, odvraten. Nekateri so še disali pisma v domovino, ki so plavala v ozkem prostoru. Nekatera se mi je posrečilo dobiti in jih kasneje poslati v Nemčijo. Nihdar ne bom pozabil izraz strahu, ki se je zarezal v zagorela lica in skažene glave, ki so jih v zadnjih trenotkih obupa navrtale revolverske kroglice.

Trupe rib so se lotile še toplih teles. Hljene in jastrebi morske globine...

Velikonočno darilo

tudi se lepše kot je kolo in šivalni stroj dobite pri tomboli »Dom ubogik«. Srečke samo po Din 2:80. 611

Bučno olje priporoča tovarna bučnega olja J. HOCHMÜLLER. Maribor. Pod mostom št. 7 Zamenjava jederc za olje. 606

Ne pozabi naročnino!

Najboljša in najcenejša dalmatinska in ljubljanska

vina

vsaki dan sveže morske ribe v 612

Jadranski kleti (pod kavarno Jad rau)

POZOR! Če vije moške in ženske samo ročno delo iz najboljšega blaga kupite po najnižjih cenah pri FRANC NEUBAUER, gornja Gosposka ul. 33. Maribor. 607

Iščemo agilne in zane lije **Zastopnike**, predvsem truške, ki so dobro vpeljani, v svrhu prodaje državnih srečk. Resne ponudbe pod strogo Siguren dohodek na upravo lista. 349